

T e r u g b l i k

2011
2012

V o o r u i t b l i k

OPENBAAR MINISTERIE

26 januari 2012

Zichtbaar, merkbaar en herkenbaar Terugblik 2011/Vooruitblik 2012

Het Openbaar Ministerie mag dan al 200 jaar bestaan, zoals in 2011 uitgebreid gevierd werd, de essentie is al 200 jaar hetzelfde. Het OM staat voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsstaat. En dat strafrecht is essentieel om te kunnen leven in een veilige en rechtvaardige samenleving.

Maar dat betekent natuurlijk niet dat er de afgelopen 200 jaar niets veranderd is en dat er de komende jaren niets meer zal veranderen. Het OM staat namelijk midden in die samenleving, ziet wat er gebeurt, en vraagt aan de omgeving wat hij naast de strafrechtelijke handhaving kan doen. En die omgeving vraagt ook meer, en terecht.

De afgelopen jaren betekende dat een voortdurende oriëntatie op de grote veiligheidsvraagstukken: waar moeten we meer doen, hoe brengen we de balans in de aanpak van criminaliteit in wijk en wereld.

Leidend is de lange-termijnvisie van het OM: Perspectief op 2015. Daarin liggen de komende jaren de accenten op de aanpak van overlast, criminaliteit en agressie in de wijk; de bestrijding van criminaliteit met grote gevolgen voor het slachtoffer (de zogenoemde high impact crime); en de aanpak van de maatschappelijk ondermijnende criminaliteit waar onder- en bovenwereld door elkaar lopen.

Elk van deze speerpunten vraagt iets anders van OM, politie én bestuur. Een kwalitatief hoogwaardige opsporing en vervolging, de zaaksoriëntatie, wordt gekoppeld aan een intensieve samenwerking met partners, de omgevingsoriëntatie.

In Rotterdam-Dordrecht zien we de vertaling van de speerpunten in bijvoorbeeld de ZSM-locaties, waar zaken, waarvan juist op lokaal niveau veel last wordt ondervonden, zo snel, slim en slachtoffergericht mogelijk worden afgedaan. Maar we zien die vertaling ook in de Veiligheidshuizen, waar rondom een persoon een sluitende aanpak wordt ontwikkeld. Dat kan variëren van een uitgebreid hulpaanbod, tot een traject naar een langdurige vrijheidsstraf. En voor alle zaken geldt: wat levert de maatschappij het meeste voordeel op.

We zien het ook terug bij de aanpak van jeugdcriminaliteit. Rotterdam is als een van de weinige steden in Nederland aan het verjongen, maar de regio trekt ook veel kansarme gezinnen aan. Welke jeugdgroep is crimineel, en bij welke jeugdgroep levert een niet strafrechtelijke aanpak meer op? Welk kind wordt ernstig in zijn ontwikkeling bedreigd? Ook hier wordt intensief samengewerkt met partners en bestuur.

In de georganiseerde criminaliteit wordt veel geld verdiend, en dat geld gaat ook weer ergens naartoe. Al eerder is duidelijk geworden dat op sommige terreinen, bijvoorbeeld in het vastgoed en de horeca, soms een gevaarlijk vermenging van onder- en bovenwereld plaatsvindt. Die vermenging kan leiden tot een gebrek aan vertrouwen in sommige sectoren. Het OM heeft hier een belangrijke rol in het opsporen van criminele groepen, maar ook hier kan veel bereikt worden met samenwerking, bijvoorbeeld in het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC).

En wie zich dan toch bezighoudt met criminele activiteiten, mag daar vooral niets aan overhouden. Binnen politie en OM zijn steeds meer mensen bezig met „afpakken“.

Dat geldt voor de grote organisaties, maar ook voor de kleine. Want een jonge overvaller veroorzaakt onnoemelijk veel leed bij slachtoffers, vooral als hij mensen in hun eigen huis aanvalt. Toch moet een aanpak op maat volgen: soms is een zware straf passend, maar er moet ook een onderzoek naar de achtergronden van de jongere komen. Hoe voorkomen we dat hij het nog eens doet?

Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met grote bezuinigingen en een herindeling bij de politie: van twee regiokorpsen in onze regio, naar één regio-afdeling van de nationale politie. Beide gegevens leveren uitdagingen op, en die gaan we aan. Wel zijn we nog op zoek met rechtbank, politie, en bestuur naar het juiste evenwicht in vraag en aanbod. De opsporingscapaciteit is beperkt. Maar hoe vinden we toch het evenwicht tussen wat de wijk waar dan ook in onze regio nodig heeft, en de wereld waar de georganiseerde criminaliteit zich afspeelt.

Het OM is op beide plaatsen aanwezig: dat is te zien, dat is te merken, en wij hebben daar een belangrijke rol. Dat mag de omgeving van ons vragen, en daar staan we voor.

Fred Westerbeke, hoofdofficier Rotterdam-Dordrecht
Paul van de Beek, hoofdofficier Dordrecht

Overlast, criminaliteit en agressie in de wijk

Het veiligheidsgevoel van mensen is voor een groot deel afhankelijk van problemen, overlast en criminaliteit die zij in hun eigen omgeving ervaren. Daarom is het belangrijk dat het OM, aansluit op problemen in de directe omgeving, ook achter de voordeur, en daar zichtbaar en merkbaar actie op onderneemt. Dat gebeurt zowel door samenwerking op bestuurlijk niveau, als in de dagelijkse praktijk met de ketenpartners in de veiligheidshuizen, en op drie politiebureaus in onze regio waar in 2011 is gestart met afdoening in de ZSM-pilot.

Afdoening van veel voorkomende criminaliteit

Op de politiebureaus Zuidplein (Rotterdam), Slotlaan (Capelle aan den IJssel) en de Overkampweg in Dordrecht zijn sinds dit voorjaar zogenoemde ZSM locaties op de politiebureaus geopend. Daar kunnen met name kleinere zaken onmiddellijk worden afgedaan: met een taakstraf, een transactie, of het uitreiken van een dagvaarding voor een zitting. De tenuitvoerlegging van die afdoening wordt aansluitend in gang gezet.

Al enige jaren waren op politiebureaus medewerkers van het OM aanwezig, maar op de ZSM-locaties is nu standaard ook een officier van justitie aanwezig, waardoor veel meer zaken kunnen worden beoordeeld en afgedaan. Daartoe zijn ook reclassering en advocaten op de ZSM-locaties aanwezig. Ook in het weekend zit de officier van justitie op het politiebureau.

ZSM is niet alleen 'Zo Snel Mogelijk'. De S staat ook voor Slim, Samen, Simpel, Selectief, Slachtoffergericht en Samenlevingsgericht. Het doel is een effectieve samenwerking om slachtoffers en de samenleving snel duidelijkheid te geven.

Ook op nieuwjaarsdag kon ZSM worden ingezet. Op alle drie de ZSM-locaties werden op 1 januari de zaken van alle 130 aanhoudingen tijdens de jaarwisseling beoordeeld. Met name kleinere zaken konden onmiddellijk worden afgedaan met een taakstraf, een transactie of het uitreiken van een dagvaarding voor een zitting. Zo zijn strafbeschikkingen uitgedeeld, transacties betaald en dagvaardingen uitgedeeld. Een aantal mensen die een taakstraf moesten uitvoeren, konden op 2 januari al aan de gang.

Inmiddels wordt in gemiddeld 80% van de zaken direct een beslissing genomen over de afhandeling van de strafzaak. Waar mogelijk wordt de straf direct opgelegd, en als de verdachte naar de rechter moet, krijgt hij direct een dagvaarding voor de zitting mee. Het grootste deel van de verdachten krijgt binnen het termijn van 6 uur duidelijkheid over het vervolg van de zaak binnen de termijn van drie dagen (bij in verzekeringstelling). Gemiddeld worden per ZSM-locatie 280 zaken per maand behandeld.

ZSM is een landelijk project met vijf pilot-gebieden, waarvan de regio Rotterdam-Dordrecht er één is. Op 1 april is de eerste ZSM-locatie in Rotterdam-Zuid geopend. Dit is gevolgd door een ZSM-locatie op de Noordelijke Maasoever en in augustus kwam die in Dordrecht. Ook de behandeling van jeugdzaken, huiselijk geweld en veelpleger-zaken in het regionale centraal ketenkantoor, in het Veiligheidshuis in Rotterdam, verloopt inmiddels volgens het ZSM proces. Op basis van de landelijke evaluatie wordt in 2012 een landelijke werkwijze bepaald. In 2012 wordt de werkwijze voor de regio Rotterdam-Dordrecht definitief ingevoerd.

Speciale doelgroepen in het Veiligheidshuis – een aanpak die werkt

De centrale doelstelling van het Veiligheidshuis is het terugdringen van criminaliteit en overlast door de recidive onder de doelgroepen (veelplegers, huiselijkgeweldplegers en jeugd) te verminderen. Dit gebeurt door een integrale persoonsgerichte aanpak, waarbij strafrechtelijke en civiel- en bestuursrechtelijke interventies worden ingezet in combinatie met (na)zorg- en hulpverleningstrajecten.

Een van de belangrijkste resultaten van 2011 is dat er in de regio Rotterdam-Dordrecht nu een regionaal dekkend netwerk Veiligheidshuizen bestaat en dat het OM samen met alle partners per 1 september **dagelijks in het Veiligheidshuis** aanwezig is. In Dordrecht zijn dit vier medewerkers, in Rotterdam gaat het om ongeveer twintig medewerkers. Zij zitten in het Veiligheidshuis Rotterdam, dat dienst doet als 'centraal ketenkantoor'. Daarnaast zijn er drie overleglocaties in Schiedam, Spijkenisse en Capelle. In Rotterdam vindt er voor de thema's huiselijk geweld en veelplegers dagelijks een overleg plaats, waar de aangehouden arrestanten die op het politiebureau zitten, worden besproken (volgens de 'ZSM-werkwijze'). In de netwerkkamer jeugd worden de aangehouden jeugdigen besproken. In het Veiligheidshuis Zuid-Holland-Zuid komen strafzaken van aangehouden arrestanten op het gebied van veelplegers, huiselijk geweld en jeugd via de ZSM locaties binnen bij het Veiligheidshuis.

Colijnstraataanpak

In de Dordtse Colijnstraat en omgeving was al langere tijd sprake van ernstige overlast en criminaliteit. In 2010 is vanuit de gemeente Dordrecht het initiatief genomen de overlast aan te pakken. In het kader daarvan maakte de driehoek afspraken over extra politietoezicht, cameratoezicht, en strafrechtelijke handhaving (o.a. zero tolerance en preventief fouilleren).

De burgemeester heeft in 2011 delen van de wijken Crabbehof en Krispijn, waarin de Colijnstraat ligt, aangewezen als veiligheidsrisicogebied. Het OM heeft op voorstel van de politie driemaal een bevel tot preventief fouilleren afgegeven voor het gebied rond de Colijnstraat en twee andere gebieden, waarnaar een deel van de overlast zich verplaatste. Daarbij zijn een aanzienlijke hoeveelheid steek- en slagwapens in beslag genomen. Het veiligheidshuis Zuid-Holland-Zuid is betrokken bij de aanpak van de meest notoire overlastgevers, waaronder een aantal drugsdealers. Door de gemeente is een taskforce opgericht. Het plan van aanpak van de gemeente omvat onder meer aanpassingen aan het woningbestand en ruimtelijke maatregelen. Naast deze maatregelen is in het kader van een al langer lopend Antillianenbeleid, waarin speciaal wordt gekeken naar deze bevolkingsgroep, een groep van ongeveer 140 Antilliaanse inwoners van de wijk Krispijn in beeld gebracht waarmee is gesproken en een aanbod gedaan voor ondersteuning, scholing en werk. De zogenaamde "niet-willers" (25 personen) zijn door het gemeentelijke handhavingsteam bezocht, met ondersteuning van de politie. In de periode december 2010 tot en met december 2011 heeft de driehoek driemaal een bezoek gebracht aan Colijnstraat en daarbij met bewoners gesproken. Daar konden zij vertellen dat de aanpak van de overlast tot nu toe naar wens verloopt: In één jaar tijd is de overlast met een derde gedaald.

Huiselijk geweld

De gemeente Rotterdam heeft eind 2011 het vierjaren programma "**Veilig thuis**" vastgesteld. In dit programma en in onze aanpak staat samenwerking met alle betrokken ketenpartners voorop. Het programma is ingezet vanuit de gedachte dat gedragsverandering noodzakelijk is om geweld te beëindigen en recidive te voorkomen, ongeacht de vraag of partners wel of niet de relatie voortzetten. Ook biedt deze integrale aanpak de mogelijkheid problemen die geweld kunnen bevorderen te signaleren en daadwerkelijk aan te pakken. Steeds wordt de verbinding gelegd tussen het strafrecht en de hulpverlening. Als het hulpverleningstraject niet wordt gevolgd heeft dit consequenties: de voorwaardelijk opgelegde straf wordt alsnog ten uitvoer gelegd.

In 2011 zijn in totaal 1761 zaken waarin sprake was van huiselijk geweld bij het OM ingestroomd. Daarvan zijn 1024 bij de rechtbank aangebracht. In 2011 is in 582 nieuwe zaken een huisverbod opgelegd door de burgemeester van de desbetreffende gemeente (waarvan overigens 60 in de politieregio Zuid Holland Zuid). Sinds 2009 is een duidelijke stijgende lijn te zien van dit aantal.

Kindermishandeling – melden is belangrijk!

Kindermishandeling is een vorm van huiselijk geweld, die ondanks verschillende landelijke en regionale initiatieven nog te weinig wordt aangebracht bij politie en OM. Door de toegenomen aandacht is wel het aantal meldingen bij het AMK gestegen, maar de strafrechtelijke aanpak van kindermishandeling is beperkt gebleven. Een van de oorzaken is de terughoudendheid van met name hulpverleners om aangifte te doen. Naar verwachting zal dat de komende jaren veranderen. In april 2011 is het '**Landelijk protocol meldingen kindermishandeling**' tussen BJZ/AMK, politie en OM ondertekend. Het protocol beoogt bevorderen van een op elkaar afgestemde en voortvarende aanpak bij Bureau Jeugdzorg, politie en OM en het vergroten van de meldingsbereidheid van de medewerkers van BJZ bij de politie. In de overleggen over de uitvoeringsafspraken van het protocol bleek dat de drempel voor jeugdbeschermers om aangifte te doen van kindermishandeling, hoog is (onder andere vanwege de relatie met de ouders en al lopende hulpverleningstrajecten). Om deze drempel te verlagen, gaat het OM in 2012 intensief in gesprek met en voorlichting geven aan de jeugdbeschermers bij BJZ.

In 2011 kwam een einde aan een grootschalig onderzoek dat werd gestart naar aanleiding van de dood van een 6 weken oude baby in december 2009. Even daarvoor was zij, net als andere kinderen in het gezin, onder toezicht van bureau jeugdzorg gesteld. De zaak tegen de vader van de baby werd in december op zitting behandeld. Hij werd ervan verdacht op haar te zijn gaan liggen of zitten, waardoor zij om het leven kwam. De man werd door de rechter vrijgesproken. De officier is in appel.

Ook wordt het tijdelijk huisverbod, dat eerder goede resultaten opleverde bij het aanpakken van huiselijk geweld tussen volwassen gezinsleden, ingezet in de aanpak van kindermishandeling. Het tijdelijk huisverbod kan door de burgemeester worden opgelegd, en houdt in dat de geweldpleger tijdelijk buiten de deur wordt gezet, zodat de situatie wordt doorbroken en een hulpverleningstraject kan worden gestart. Het strafrecht wordt ingezet als stok achter de deur bij de handhaving van het opgelegde huisverbod (immers overtreding van het huisverbod is een strafbaar feit).

Jeugd: Niemand weg zonder overleg

Er is binnen onze regio extra aandacht voor het specialisme jeugd. Het OM Rotterdam-Dordrecht heeft een jeugdteam, dat bestaat uit jeugdspecialisten.

Onder meer is in 2011 aandacht besteed aan de aanpak van problematische jeugdgroepen. Die verloopt in de regio Rotterdam-Dordrecht volgens de methode Beke: een methodiek om overlastgevende groepen in kaart te brengen en vervolgens te kwalificeren als hinderlijk, overlastgevend of crimineel.

Het OM is aan zet voor de aanpak van criminele groepen. Samen met politie en de gemeente worden afspraken gemaakt voor een sluitende aanpak voor de groep en voor de individuen. Het zwaartepunt ligt bij de opsporing van strafbare feiten. De komende tijd zal er ook gerichte aanpak komen voor criminele jongeren binnen overlastgevende groepen en analyse op mobiele en fluïde netwerken (groepen waarvan de samenstelling en grootte verandert).

Daarnaast komt er een **Top-20 aanpak** in Rotterdam. Hierbij worden 20 personen per district geselecteerd op basis van informatie uit diverse informatiebronnen, zoals wijkagenten, overvallenteams en het overzicht problematische jeugdgroepen. Een groot deel hiervan zijn adolescenten. Via een procesoverstijgende en systeemgerichte aanpak krijgen deze personen extra aandacht van politie en justitie.

Vanaf 1 september 2011 worden in Zuid-Holland-Zuid alle jeugdzaken via het Veiligheidshuis Dordrecht/centraal ketenkantoor (CKK) behandeld. Hier zal tevens geëxperimenteerd worden met het ZSM werkproces voor jeugdzaken. Er wordt gekeken naar achterliggende problematiek en intensief samengewerkt met de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg en de Politie.

Bij Jeugdzaken in Rotterdam wordt steeds gewerkt met het '**Niemand weg zonder overleg**'. Na de aanhouding vindt direct overleg plaats tussen politie en OM en binnen het CKK nu ook met de Raad voor de Kinderbescherming en de Jeugdreclassering. Zo ontstaat er een doorlopend justitieel casus overleg. Door met alle ketenpartners samen te werken, kunnen we zorgen voor een effectieve en efficiënte afdoening. Gemiddeld worden 300 jongeren per maand besproken in dit overleg.

In 2011 zijn regionaal **1400 jongeren** gedagvaard. Dat is 40% van alle 3815 aangebrachte minderjarige verdachten. Verder zijn 21% van de zaken met minderjarige verdachten afgedaan met een transactie, 8% met een voorwaardelijk sepot en 16% met een onvoorwaardelijk sepot.

Begin 2011 werden 10 jongens van 14 tot en met 16 jaar oud aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij acht gewelddadige straatroven rondom winkelcentrum Keizerswaard in Rotterdam. De jongens zaten allemaal op een nabijgelegen school. Een van de slachtoffers overleed in april, mogelijk als gevolg van de straatroof. De drie jongens die daarvan worden verdacht moeten nog berecht worden. De andere zeven stonden in mei voor de rechter. Zes werden veroordeeld, één vrijgesproken. Dat was de jongen die een leraar van de school had ingelicht.

Voetbalvandalisme

In 2010 is de Wet aanpak ernstige overlast en voetbalvandalisme in werking getreden. In nauw overleg met de politie en gemeente is bekeken hoe deze wet in de praktijk handen en voeten kon krijgen. Inmiddels zijn zeventien gedragsaanwijzingen door een officier van justitie uitgereikt, mede naar aanleiding van de Maasgebouw-rellen.

Maasgebouw

Voorafgaand aan de wedstrijd Feyenoord - De Graafschap vond een betoging tegen het bestuur van Feyenoord plaats door supporters van Feyenoord. Na afloop van de betoging splitste een tweetal groepen zich af, richting het Maasgebouw. Bij het Maasgebouw werd er met staven, stenen, grind, asbakken, fakkels en vuurwerk massaal op de deuren en ramen van het Maasgebouw gegooid. De politie zag zich genoodzaakt het vuurwapen te trekken.

In de aanloop naar de wedstrijd ontving de politie signalen dat een kleine groep bereid was tot actie en geweld mogelijk niet zou schuwen. Naar aanleiding daarvan zijn (in overleg met de leden van de driehoek) scenario's opgesteld. Ook is de politie-inzet en de ME inzet verhoogd. Hierdoor kons snel worden opgetreden en duurde het incident maar enkele minuten.

Al tijdens de wedstrijd zijn de eerste vier aanhoudingen verricht. Direct daarop is een grootschalig onderzoek opgestart. Daarbij is alles in het werk gesteld om achter de identiteit van verdachten te komen. Naast de gebruikelijke opsporingsmiddelen zijn nu voor het eerst beelden van de verdachten op beeldschermen vertoond. De eerste 5 verdachten zijn in november 2011 op zitting geweest. Onder hen de man die ervan werd verdacht een ijzeren staaf door de deur te hebben gegooid. Hij werd conform de eis veroordeeld tot 12 maanden cel waarvan 3 voorwaardelijk. Het merendeel van alle verdachten heeft – ook – van de KNVB een langdurig stadionverbod opgelegd gekregen.

Met de vier betaaldvoetbalorganisaties (Feyenoord, Sparta, Excelsior, FC Dordrecht) zijn **convenanten afgesloten** voor het seizoen 2010/2011. Deze convenanten zijn na dit seizoen geëvalueerd. De evaluatie vormde de basis voor de nieuw afgesloten convenanten voor het seizoen 2011/2012. Daarin is afgesproken dat alle zaken gerelateerd aan voetbalvandalisme binnen maximaal twee maanden worden beoordeeld, en voetbalvandalen door het OM worden geregistreerd in het Voetbal Volg Systeem. Personen die voorkomen op de lijst 'Hooligans in Beeld' (onderdeel van de gelijknamige aanpak die zich richt op het gericht aanpakken van notoire ordeverstoorder) en die voor een voetbalgerelateerd feit worden aangehouden worden waar mogelijk voorgeleid aan de rechter-commissaris.

Het seizoen 2010/2011 kan worden beschouwd als een "rustig" seizoen, met uitzondering van de rellen bij het Maasgebouw.

Geweld tegen politieambtenaren en personen met een publieke taak

In het voorjaar van 2011 is de politie Rotterdam-Rijnmond/Zuid-Holland-Zuid gestart met een nieuw regionaal team Geweld Tegen Politieambtenaren (GTPA). Vanaf 1 januari is het team formeel operationeel als centraal informatiepunt ten behoeve van de medewerkers, maar ook bijvoorbeeld voor het OM. Er wordt gewerkt aan een nieuw regionaal protocol.

De dossiers komen vanuit de politie geormerkt binnen. Vanuit het slachtofferloket worden deze zaken gevolgd en wordt informatie verstrekt aan de behandelend officieren.

In 2011 zijn de strafmaatrichtlijnen voor zaken waarbij personen met een publieke taak het slachtoffer zijn fors omhoog gegaan. Een aantal van deze zaken is op een aparte themazitting afgedaan.

In 2011 zijn **544 van deze zaken** afgehandeld met straffen variërend van 50 euro tot een gevangenisstraf van 18 maanden.

In 2011 werden de laatste zaken afgedaan van mensen die betrokken waren bij het geweld tijdens het feest Sunset Grooves in Hoek van Holland in 2009. Ook werd na intensief speurwerk de man aangehouden die al sinds 2009 werd gezocht. Tijdens het feest werden agenten zodanig in het nauw gedreven dat zij zich uiteindelijk genoodzaakt zagen gericht te schieten op reischoppers. Daarbij werd een 19-jarige Rotterdammer dodelijk getroffen. Eind 2009 besloot het OM in Den Haag dat de agenten handelden uit noodweer. Recent bevestigde het gerechtshof in Den Haag na een klacht van de ouders van de jongeman, dat het OM terecht besloot de agenten niet te vervolgen.

Uit onderzoek onder RET medewerkers bleek dat niet alle incidenten worden aangegeven. In de pilot 'aangifte medewerkers RET' werden aan het einde van 2011 (oktober tot 31 december) een aantal methoden getest die het doen van aangifte moeten stimuleren. Voor eenvoudige incidenten, bijvoorbeeld een klap zonder verdere verwondingen, is het voor RET medewerkers mogelijk om aangifte te doen bij hun eigen leidinggevende. Als bijzonder opsporingsambtenaar (BOA) konden zij dit namens de ambtenaren opnemen. Daarnaast kan eventueel letsel door de bedrijfsarts van de RET worden vastgesteld. Uit de eerste bevindingen in de pilotperiode blijkt dat zowel politie als RET tevreden zijn over de nieuwe procedure. Enkele technische aanpassingen moeten het proces nog verder stroomlijnen. De Dienst Stadstoezicht Rotterdam heeft al kenbaar gemaakt te willen aansluiten bij deze werkwijze. Er wordt ook gezien of deze werkwijze mogelijk voor andere organisaties met medewerkers met een publieke taak beschikbaar kan worden gesteld.

Sinds medio december 2011 is op de Merwede-Lingelijn, tussen Dordrecht en Geldermalsen (geëxploiteerd door Arriva) gestart met een pilot waarbij aan agressieve en gewelddadige reiziger en aan zwartrijders een **Lijnverbod** kan worden opgelegd. Doel is agressie en geweld op de Merwede-Lingelijn terug te dringen en het zwartrijden tegen te gaan.

In december 2011 is in het regionale busvervoer in de provincie Zuid-Holland en ook op de Merwede-Lingelijn een pilot gestart met het gebruik van de zogenoemde spuugkit: wanneer een medewerker van de vervoersonderneming door een reiziger bespuugd wordt, wordt zo mogelijk een monster van het spuug van deze persoon veiliggesteld met behulp van een speciaal voor dat doel ontwikkelde "spuugkit". Dit monster kan in opdracht van de officier van justitie worden opgestuurd naar het NFI voor DNA-onderzoek. Tot nu toe werd één spuugkit afgenomen, nadat een buschauffeur van Arriva werd bespuugd. De politie is met behulp van getuigen en camerabeelden op zoek naar de verdachte maar als dat niets oplevert, zal aan de officier van justitie het verzoek worden gedaan om het DNA-profiel uit het speeksel te laten vergelijken met profielen in de landelijke databank van het Nederlands Forensisch Instituut.

Beide pilots lopen tot begin maart 2012, waarna evaluatie van de pilots moet uitwijzen of continuering en implementatie in de reguliere werkprocessen bij zowel vervoerders als politie zinvol is.

Het slachtoffer centraal

In 2010 werd het zogenoemde slachtofferloket geopend. In het slachtofferloket werken politie, slachtofferhulp Nederland en het OM samen om de belangen van het slachtoffer te behartigen. Het gaat dan om informatieverstrekking, schadevergoeding en begeleiding in het strafproces en tijdens de zitting. Een belangrijke taak vervult de zaakscoördinator, die nabestaanden en slachtoffers van (ernstige) gewelds- en zedendelicten begeleidt in het gehele strafproces. In 2011 werden in totaal 35 zaken in behandeling genomen. Met ingang van 1 januari 2012 worden ook de slachtoffers van ernstige overvallen bijgestaan. De schade-expert ondersteunt officieren en andere medewerkers op het gebied van het door het OM aangeboden schadebedrag. Dit alles voortvloeiend uit de Wet Versterking Positie Slachtoffers.

In het kader van deze wet is ook de regeling "detentieverloop" ingesteld. Detentieverloop houdt in dat slachtoffers die dat wensen, geïnformeerd worden over de invrijheidstelling (waarvan ongeveer 10% betrekking heeft op verlof) van de daarvoor in aanmerking komende daders. Tot op heden werden ongeveer 700 slachtoffers geïnformeerd.

Het slachtofferloket heeft dit jaar om en nabij **21.000 telefoongesprekken** gevoerd met slachtoffers. Ten opzichte van vorig jaar is dit een stijging van ongeveer 17%. Naar verwachting zullen eind 2011 ongeveer **13.000 slachtoffers zijn geregistreerd**. Het aantal aan slachtoffers verzonden brieven, betrekking hebbend op hun zaak, zal ruim boven de 23.000 uit gaan komen.

High Impact Crime

Voor het openbaar ministerie, ook in de regio Rotterdam-Dordrecht, is de opsporing en vervolging van delicten met een grote impact op het slachtoffer een prioriteit. Zware criminaliteit zoals moord en doodslag, overvallen, verkrachting, ontvoering, gijzeling of mishandeling heeft niet alleen grote gevolgen voor het slachtoffer, maar leidt ook tot grote maatschappelijke onrust. Er wordt bij OM en politie capaciteit vrijgemaakt voor het onderzoek naar incidenten, maar ook wordt geïnvesteerd op structureel onderzoek naar verschillende vormen van 'high impact crime'.

Extra aandacht voor overvallers

In 2011 is in de regio Rotterdam-Dordrecht onder leiding van de landelijke Taskforce Overvallen veel geïnvesteerd in het voorkomen van overvallen en het opsporen en vervolgen van overvallers. Er is een officier aangewezen met als taakaccent overvalcriminaliteit, die belast is met de aansturing van de opsporingsonderzoeken via het speciale overvallenteam van de politie.

In april 2011 is in de regio ook de tipgeldregeling voor overvallen in werking getreden. Hiermee kan een beloning worden uitgelooft om getuigen te stimuleren om kennis en informatie over een gepleegde overval te melden bij politie of justitie. In 2011 is in elf overvalzaken een beloning uitgelooft. Deze regeling wordt in 2012 landelijk overgenomen.

Landelijk zijn de eisen die tegen verdachten van overvallen worden uitgesproken gelijkgetrokken en verhoogd. Dit betekent dat officieren van justitie landelijk dezelfde uitgangspunten bij hun eisen hebben en dat er forse gevangenisstraffen worden gevraagd aan de rechter. Ook hier staat het slachtoffer centraal.

Deze heeft het recht om zijn verhaal tijdens de zitting aan de rechter te vertellen en in de strafzaak de schade te claimen.

Ook in deze regio werden hoge straffen geëist en door rechtbanken opgelegd. Zo legde de rechtbank in februari tot 10 jaar cel op voor drie verdachten van een zeer gewelddadige overval op een juwelier aan de Pleinweg in Rotterdam. Ook een man die werd verdacht van een reeks overvallen, berovingen en woninginbraken, waaronder twee overvallen op tankstations en twee op taxichauffeurs, kreeg in augustus 10 jaar opgelegd.

Ondanks de vele initiatieven om overvalcriminaliteit tegen te gaan, en de stijging van het aantal aangehouden verdachten, bleek het aantal overvallen in onze regio in tegenstelling tot het landelijk beeld niet gedaald. In Rotterdam-Rijnmond is het aantal ongeveer gelijk gebleven (382 in 2011 versus 380 in 2010); voor Zuid-Holland-Zuid geldt hetzelfde maar het gaat om kleinere aantallen (48 in 2011 versus 45 in 2010). Uit onderzoek is inmiddels gebleken dat voor veel vooral jonge aangehouden verdachten, de overval het eerste delict was. Enkele jaren geleden bleek uit onderzoek dat overvallers eerste kleinere delicten pleegden, zoals bijvoorbeeld een diefstal met geweld, voor zij daadwerkelijk hun eerste overval pleegden.

In het Veiligheidshuis is inmiddels een casusoverleg gestart waar uit detentie terugkerende overvallers worden besproken. Doel van het overleg is op alle mogelijke manieren deze mensen ervan te weerhouden opnieuw overvallen te plegen.

In september werd in Rotterdam een vrouw aangehouden voor het doen van valse aangifte van woningoverval. In juli vertelde zij dat twee overvallers haar huis zouden zijn binnengekomen, waarbij vier kinderen zouden zijn bedreigd met een vuurwapen en een aantal spullen werden gestolen. In het onderzoek werd op basis van het door haar gegeven signalement ook een verdachte aangehouden. Gaandeweg het onderzoek ontstonden twijfels over de aangifte. Die twijfel bleek gegrond, toen moeder bekende het verhaal te hebben verzonnen. Ze werd aangehouden. De eerder aangehouden verdachte is meteen vrijgelaten. Moeder wordt vervolgd, en alle kosten die gemaakt zijn voor het onderzoek worden verhaald op de vrouw.

Extra aandacht voor discriminatie

In 2011 zijn bij het OM Rotterdam-Dordrecht **40 zaken** aangebracht (57 in 2010) die te maken hadden met discriminatie. Het merendeel van deze zaken betrof discriminatie rondom voetbalwedstrijden. De daling komt dan ook deels voort uit het feit dat er minder incidenten met discriminatie hebben plaatsgevonden tijdens voetbalwedstrijden dan in 2010. Daarnaast is de drempel om discriminatie bij de politie te melden, laat staan aangifte te doen, nog steeds heel erg hoog voor de individuele burger.

In 2011 is het onderwerp discriminatie ook besproken in de regionale beheersdriehoek met als doel dat er meer aandacht komt bij de individuele gemeenten die een grote verantwoordelijkheid hebben op dit thema. Gemeenten moeten zich beter voorbereiden op de maatschappelijke onrust die kan ontstaan door incidenten met discriminatie zoals dat in Utrecht afgelopen jaar ook is gebeurd. Dit heeft bij een aantal gemeenten ertoe geleid om grondig te onderzoeken wat er leeft op dit gebied. Dit proces zal doorlopen in 2012 en de uitkomsten en een plan van aanpak zullen worden besproken in het lokale en regionale bestuurlijk-juridische overleggen .

In december 2011 heeft het OM landelijk een aantal **afspraken gemaakt met de voorzitter van het COC** over de bestrijding van homo- en transfoob geweld. Zo wordt er een netwerk opgezet door in alle arrondissementen, ook in onze regio, contact te leggen tussen politie en OM en een veiligheidscoördinator van een regionale COC. Ook worden er vaker themazittingen gepland rond discriminerend geweld. In onze regio wordt daarbij aangesloten bij het netwerk 'Roze in blauw' dat in 2011 reeds door de politie is opgezet.

Ook in 2012 zal het OM zich inzetten om het onderwerp discriminatie regelmatig onder de aandacht te brengen en daarbij een beroep doen op de ketenpartners. Dat zal voornamelijk gebeuren door de gemeentes tijdens de bestuurlijke overleggen op hun primaire verantwoordelijkheid om discriminatie aan te pakken te wijzen. De toepassing van het strafrecht is immers het 'laatste middel'. Mensen moeten zich er in eerste instantie ook van bewust worden wat discriminatie betekent en welke schade het aan kan richten.

Zedenzaken: impact op slachtoffers en omgeving

In 2011 bleek in enkele zedenzaken opnieuw de enorme impact die dergelijke zaken ook buiten de kring van direct betrokkenen kunnen hebben. In de zaken waarbij sprake was van een gezagsrelatie tussen verdachte en mogelijke slachtoffers, heeft in de onderzoeken telkens voorop gestaan dat eerst de slachtoffers, en daar waar het ging om minderjarigen hun ouders, ingelicht moesten worden. Dat heeft een aantal keren geleid tot emotionele bijeenkomsten.

Die emoties spelen ook telkens wanneer zedendelinquenten terugkeren. Samen met de ketenpartners wil het OM een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk regelen van de terugkeer, en het toezicht op zedendelinquenten in onze regio. Het OM wil zich daarbij richten op de mogelijkheden voor het vorderen van flinke voorwaardelijke straffen, langere proeftijden en concrete en aangescherpte bijzondere voorwaarden. Bij die bijzondere voorwaarden zal waar mogelijk ook altijd rekening worden gehouden met de situatie van het slachtoffer.

In september werd de eigenaar van een judoschool in Rotterdam aangehouden op verdenking van ontucht met vroegere leerlingen, die overigens inmiddels allemaal meerderjarig waren. Omdat niet uitgesloten kon worden dat de man ook nu nog minderjarige leerlingen had misbruikt, werd met politie, deelgemeenten en hulpverlening een informatieavond georganiseerd voor ouders. De strafzaak tegen de 59-jarige man zal in 2012 worden behandeld. Er zijn geen aangiften meer bijgekomen van misbruik van nu minderjarige leerlingen.

In 2011 heeft het parket een bijdrage geleverd aan de (landelijke) pilot Bestuurlijke Informatie Justitiabelen (BIJ). De burgemeesters van de deelnemende gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, Spijkenisse, Hellevoetsluis, Lansingerland en Gorinchem worden in deze pilot geïnformeerd over de aankomende terugkeer van zeden- en ernstige geweldsdelinquenten naar hun gemeenten na beëindiging van de straf of maatregel. De samenwerking met ketenpartners zoals het OM, de politie en reclassering stelt de burgemeester in staat het risico op maatschappelijke onrust in te schatten en zo nodig maatregelen ter voorkoming daarvan te treffen.

In 2011 zijn in totaal 505 verdachten van zedenzaken ingestroomd bij het OM. Dat is vergelijkbaar met de instroom van vorig jaar. Bij deze zedenzaken ging het om 236 minderjarige slachtoffers.

Cold cases: altijd actueel

Eind 2011 heeft de Tweede Kamer de zogenoemde '**herziening ten nadele**' goedgekeurd. Dat betekent dat het OM bij de Hoge Raad herziening van een zaak kan vragen, wanneer er nieuw bewijs tegen een inmiddels onherroepelijk vrijgesproken persoon bekend wordt. Dit wetsvoorstel is rechtstreeks voortgekomen uit een Rotterdamse zaak. Toen het Cold Case Team van de politie Rotterdam-Rijnmond, onder leiding van de speciale cold-casesofficier, een zaak van een doodgeschoten supermarkteigenaar opnieuw onderzocht werden mede dank zij de voortgeschreden techniek veel sterkere aanwijzingen tegen een eerder vrijgesproken verdachte gevonden. De Hoofdofficier en Korpschef kaartten de kwestie bij het ministerie aan. Ook andere zaken wil het parket graag opnieuw aan de Hoge Raad voorleggen.

In 2008 kon eindelijk via een DNA-match het lichaam dat in 1990 werd gevonden in de Rotterdamse Westersingel worden geïdentificeerd als de Amerikaanse Melissa Halstead. Nadat bleek dat er mogelijk een verband was tussen de moord op de Amerikaanse en de in 2001 in Engeland gevonden Paula Fields, werd in 2009 een Joint Investigation Team geformeerd. Het gezamenlijk onderzoek leidde in april 2011 tot de veroordeling van een Engelsman voor beide moorden. De rechter legde hem een levenslange gevangenisstraf op. De Engelsman zat al in de cel voor een poging tot moord op een ex-vriendin. Het onderzoek wordt overigens in Nederland nog voortgezet.

Het Rotterdamse Cold Case Team heeft in 2011 in drie cold cases verdachten aangehouden. Het Cold Case Team heeft daarnaast een aantal cold cases in onderzoek genomen. In 2011 is bijvoorbeeld gestart met het verzamelen en bestuderen van informatie over (onopgeloste) moorden op prostituees die hebben plaatsgevonden in heel Nederland. Inmiddels zijn er zo'n 150 zaken uit heel Nederland binnengekomen. Dat gaat dan zowel om opgeloste als onopgeloste zaken.

Niet alleen nationaal maar ook internationaal wordt de samenwerking versterkt. Zo heeft het team in 2011 de samenwerking met België (met name Antwerpen) geïntensiveerd. Een aantal zaken is overgenomen en in een aantal zaken zal worden samengewerkt (bijvoorbeeld omdat het slachtoffer afkomstig is uit België).

Ondermijning en afpakken

Binnen het scala aan criminaliteit in onze samenleving vraagt criminaliteit met een ondermijnend karakter de nodige aandacht. Het gaat dan om zware criminaliteit, al dan niet in georganiseerd verband gepleegd, denk aan vastgoedfraude, mensenhandel, georganiseerde hennepcultuur, handel in hard drugs, cybercrime en wapenhandel. Er zijn meestal geen direct aanwijsbare slachtoffers waardoor er zelden aangifte wordt gedaan. Toch heeft deze vorm van criminaliteit een grote impact omdat het ontwrichtend werkt binnen onze democratische rechtsstaat.

In het Perspectief 2015 wordt dan ook aan het strafrecht een primaire rol toebedacht bij de bestrijding hiervan. Tegelijkertijd kunnen justitie en politie dit niet alleen: daarom wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met de netwerkpartners, zoals de gemeente, de belastingdienst en andere opsporingsdiensten. In bepaalde gevallen kan een brede aanpak een goede keuze zijn, hierin de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC) een belangrijke rol vervullen. De huidige aanpak van mensenhandel, vastgoedfraude en hennepcultuur zoals dat nu binnen het RIEC loopt zal verder worden versterkt.

Een van de resultaten die behaald moet worden is de verdubbeling van de aanpak van de criminele samenwerkingsverbanden (CSV). Aangezien de capaciteit bij politie en justitie niet vergroot zal worden vraagt dit om een andere aanpak. Gewerkt gaat worden aan verdere samenwerking met de partners (het netwerkend opsporen), het uitdelen van korte klappen (offensief opsporen) en effectiever ontnemen (bijvoorbeeld afpakken waarbij ook onze partners worden ingeschakeld).

Delen van informatie binnen het RIEC

De Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC) spelen een belangrijke rol bij de aanpak van ondermijning. In deze centra wordt informatie gedeeld door openbaar ministerie, politie, en bestuur. Maar ook informatie van de belastingdienst, SIOD en FIOD wordt bij de analyses betrokken. De afgelopen jaren is met name bij de aanpak van mensenhandel de belangrijke rol van het RIEC gebleken. Daar werd antwoord gegeven op vragen als „waar wonen de slachtoffers, hoe komen ze aan papieren en werkvergunningen, en wie verdient hier eigenlijk aan“. Binnen het RIEC Zuid-Holland-Zuid is intensief gekeken naar de aanpak van mensenhandel op het gebied van het overige uitbuiting. Er is geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen. Begin 2012 zullen tijdens een symposium de bevindingen gepresenteerd worden. Binnen de politieregio Rotterdam-Rijnmond liep de pilot Loverboys en internet. De resultaten daarvan worden inmiddels vertaald naar een landelijke werkwijze. Overigens zullen de nu nog twee informatiecentra in één regionaal centrum opgaan.

Internationale rechtshulp

Grote organisaties, ook criminele, opereren vaak niet alleen in Nederland, of hebben hier niet hun hoofdkwartier. Het belang van de internationale rechtshulp wordt dan ook steeds groter, want in principe moet elk opsporingsonderzoek in het buitenland, of een verzoek van een buitenlandse opsporingsorganisatie naar onderzoek in Nederland, ook al is het zo iets eenvoudigs als het controleren van een adres, vergezeld gaan van een rechtshulpverzoek.

Het afgelopen jaar zijn ongeveer even veel verzoeken binnengekomen als in 2010, bijna 2400. Wel zijn de verzoeken ingewikkelder geworden. Er zijn ongeveer 230 verzoeken naar het buitenland gegaan, tien meer dan in 2010. Ook deze zijn ingewikkelder geworden. Ook hier moeten nieuwe werkwijzen ontwikkeld worden. Zo moest onder andere een procedure ontwikkeld worden voor rechtshulpverzoeken met betrekking tot twitter in de Verenigde Staten als gevolg van in Nederland lopende opsporingsonderzoeken.

BLOK

Een paar dagen na de schietpartij in Alphen aan den Rijn, waarbij een jongeman in een winkelcentrum zes mensen doodschoot, dreigde een twitteraar met het opblazen van een politiebureau en koffieshop, en het doodschieten van mensen op straat in Hellevoetsluis. Een 18-jarige Hellevoeter werd aangehouden. In juli kreeg hij een werkstraf van 80 uur en een voorwaardelijke celstraf van 2 maanden.

Cybercrime

Geen bedrijf functioneert meer zonder computers, maar ook een gewone particulier doet veel zaken via het internet. Aantasting van de integriteit van ICT-systemen, of die nou van financieel-economische instellingen, de overheid, of een veilingsite op internet zijn, is dan ook funest voor het vertrouwen in het economische verkeer.

In een regio met veel inwoners, en veel bedrijvigheid, is de aanpak van cybercrime dan ook belangrijk. Het afgelopen jaar hebben 23 onderzoeken op dit gebied plaatsgevonden. In het oog sprongen het onderzoek naar een cyberafperser die zogenaamd bedrijfsvertrouwelijke gegevens had verkregen, en een onderzoek naar phishing, waarbij de bankrekeningen van jongeren werden gebruikt om het geld weg te sluizen. In 2012 zullen deze onderzoeken worden afgerond. Tijdens de 23 cybercrime-onderzoeken is veel ervaring opgedaan met het zoeken naar informatie op social media. Veel onderzoeken zijn bemoeilijkt door de internationale aspecten ervan. In vrijwel elk onderzoek is wel rechtshulp aan het buitenland gevraagd. Daarnaast is de opsporing bemoeilijkt doordat de digitale sporen vaak snel verdwenen zijn en, als ze er zijn, lastig blijken terug te voeren naar individuele personen.

In het onderzoek naar phishing-fraude werden veertig zogenoemde geldezels opgespoord. Dat zijn de mensen, meestal jongeren, die hun bankrekening en pinpas beschikbaar stellen voor het wegsluizen van het geld. De pakkans van de geldezels is 100 procent, terwijl de hogere lagen van de organisatie veelal buiten schot blijven. De geldezels moeten in ieder geval de banken terugbetalen, en kunnen bovendien een aantal jaren geen bankrekening meer openen. In september moesten deze geldezels zich verantwoorden op een Taakstraf OM-zitting. Wie niet verscheen werd alsnog gedagvaard, de anderen kregen een taakstraf opgelegd. Tegen enkele mensen was weinig bewijs, en zij werden stevig toegesproken over het ter beschikking stellen van hun bankrekening.

HARC

De grootste haven van Europa heeft al jaren een werkwijze met betrekking tot de onderschepping van drugs. Daarvoor is het HARC-team ingericht: het Hit And Run Container team, een samenwerkingsverband van douane, zeehavenpolitie en OM. Het HARC-team onderschept regelmatig grote en kleine zendingen hard en soft drugs. Zo veel mogelijk wordt daarbij ingezet op aanhouding van verdachten, maar in een aantal gevallen wordt nooit duidelijk voor wie de drugs bedoeld waren.

Het afgelopen jaar werden door het HARC-team 16 onderzoeken gedraaid, 39 verdachten aangehouden, en ruim 5800 kilo cocaïne en ruim 3000 kilo hennep in beslag genomen. Opnieuw werden innovatieve „verpakkingsmethoden” ontdekt: cocaïne tussen de perzik, of in uitgeholde computermeubelen.

In twee langer lopende onderzoeken van de Regionale Recherchedienst van de politie Rotterdam-Rijnmond naar twee criminele organisaties werden zo'n 30 verdachten aangehouden en drugs in beslag genomen. In beide zaken werden medewerkers en oud-medewerkers van havenbedrijven aangehouden.

Twee medewerkers van een havenbedrijf werden in september veroordeeld tot straffen tot 36 maanden cel voor hun aandeel in een cocaïnesmokkel. Zij waren verantwoordelijk voor het stiekem verwijderen van enige tientallen kilo's cocaïne uit containers. Het werd hen zeer kwalijk genomen dat zij voor enige duizenden euro's het werk van de smokkelaars wel heel erg simpel maakten. Uiteraard waren de mannen al voor de zitting ontslagen door hun werkgever.

Ontnemen

Ook in bovengenoemde zaken werden vele (luke) goederen en veel contant geld in beslag genomen, in deze twee zaken alleen al bijna 8 miljoen euro. De ervaring dat het afnemen van crimineel vermogen, na een uitspraak in een strafzaak, eenvoudiger is als aan de voorkant beter wordt gekeken naar de mogelijkheden van inbeslagname. Het afnemen van wederrechtelijk verkregen vermogen behoort tot de speerpunten van het OM. Landelijk is het doel van het OM eind 2018 100 miljoen euro te hebben ontnomen.

Bij de meervoudige kamer van de rechtbanken Rotterdam en Dordrecht werden het afgelopen jaar 58 vorderingen met een totale waarde van 10.258.600 euro ingediend. Ook in kleinere strafzaken zoals die door politierechters worden behandeld werden vorderingen ingediend. Die ontnamen het afgelopen jaar 627.000 euro aan wederrechtelijk verkregen voordeel. Samen met de politie wordt in veel meer zaken gekeken naar de mogelijkheden van het leggen van beslag, en het voorbereiden van ontnemingsvorderingen.

Een Schiedammer die nog 3 miljoen euro moest betalen aan de Staat, het geld dat hij in de criminaliteit verdiend zou hebben, werd in 2011 opgesloten om hem alsnog te bewegen het geld te betalen. Maar de man ontkwam aan de zogenoemde lijfswang toen hij failliet werd verklaard. Naar het faillissement loopt nog een nader onderzoek.

Specialismen

Expertisecentrum Medische Zaken

Het Expertisecentrum Medische Zaken (EMZ) ondersteunt de medische officieren en parketsecretarissen bij de afweging of een mogelijk gemaakte (vermijdbare) fout ook een vermoeden oplevert dat een strafbaar feit is gepleegd, met andere woorden of de fout ook strafrechtelijk verwijtbaar is. Het expertisecentrum verricht ook op landelijk niveau werkzaamheden in de lopende grotere onderzoeken.

Conform de wens van het College zal het EMZ als leider onderzoek fungeren bij alle precaire medische zaken (kort gezegd de complexe medische zaken). Samen met de regionale zaaksofficier zal het EMZ steeds betrokken worden bij de afweging of een zaak als precair is aan te merken, welk onderzoek verricht gaat worden en hoe de zaak uiteindelijk wordt afgedaan. Deze zaken worden behandeld onder de verantwoordelijkheid van de hoofdofficier in wiens arrondissement de zaak zich afspeelt.

Thans worden naast alle zaken, waarin een feitenonderzoek is gestart, en de beslissing tot vervolging met het EMZ is afgestemd, ook de voorgenomen sepotbeslissing afgestemd met het EMZ. Doel hiervan is om (in)zicht te krijgen in deze beslissingen en landelijk een zo uniform mogelijk beleid te kunnen voeren.

In juni is door de hoofdofficier van justitie een brief gestuurd naar alle hoofdofficieren in het land met het verzoek om de werkwijze rond een niet natuurlijke dood aan te passen. Nu vragen de officieren in het gesprek met de gemeentelijk lijkschouwer standaard of het overlijden mogelijk verband houdt met de medische (be)handeling of verzorging. Het EMZ wordt op de hoogte gesteld van die overlijdens waar er (mogelijk) een causaal verband bestaat tussen het overlijden en de gegeven medische (be)handeling of verzorging. Deze verandering in de werkwijze stelt het OM in staat om met de onderbouwing van cijfermateriaal aan te geven welke niet natuurlijke overlijdens gemeld worden. In 2011 zijn **92 niet natuurlijke overlijdens** gemeld waarbij een causaal verband vermoed werd met de medische behandeling.

Het jaar 2012 wordt voor het EMZ gekenmerkt door het onderzoek naar en/of de behandeling ter zitting van enkele grote strafzaken uit het land. Naast deze zaken wordt er door het EMZ geïnvesteerd in de kennis van zorgverleners over de materie van een (niet) natuurlijke dood.

Op 16 februari 2012 organiseert het EMZ samen met de KNMG het symposium "**Komt een agent bij de dokter.**". Tijdens dit symposium zal er aandacht zijn voor de verschillende rollen (als getuige/als verdachte) waarin een zorgverlener te maken kan krijgen met politie of justitie.

Het EMZ werkt samen met de KNMG, de Inspectie Gezondheidszorg en het Forensisch Medisch Genootschap aan een folder bestemd voor zorgverleners. Hierin staat wat een zorgverlener moet weten en doen als getwijfeld kan worden aan het natuurlijke karakter van het overlijden.

Expertisecentrum Kinderpornografie

Dit jaar heeft het OM samen met collega's van de politie een standaard proces-verbaal ontwikkeld voor het beschrijven van het kinderpornografische materiaal. Door de wijze van verbaliseren wordt, nog beter dan voorheen, een beeld gekregen van de collectie van een verdachte.

Op het juridische vlak is voorts gewerkt aan het bewerkstelligen van nieuwe jurisprudentie op het gebied van **virtuele kinderpornografie**. De grote verscheidenheid waarin dergelijk afbeeldingen steeds vaker wordt aangetroffen – van cartoons en tekeningen tot niet of nauwelijks van echt te onderscheiden uiterst gewelddadig materiaal - bracht de noodzaak om de grenzen van strafbaarheid van dat materiaal duidelijker te stellen.

Een Rotterdamse verdachte werd veroordeeld voor het bezit van een zeer diverse collectie virtueel materiaal. De rechtbank hanteerde als criteria dat sprake moest zijn van een afbeelding die dermate realistisch is dat die kan worden gebruikt om kinderen aan te moedigen of te verleiden om deel te nemen aan seksueel gedrag of gedrag dat deel kan gaan uitmaken van een subcultuur die seksueel misbruik van kinderen bevordert, waarbij die afbeeldingen op zichzelf of in combinatie met de daaraan toegevoegde tekst, onmiskenbaar en naar objectieve maatstaven bezien, bedoeld zijn tot het opwekken van seksuele prikkeling of andere seksuele doeleinden.

In 2011 zijn 41 kinderpornozaken aangebracht . Door de rechterlijke macht is in 26 zaken een eindvonnis gewezen met straffen variërend van 2 maanden tot 4 jaar gevangenisstraf.

In navolging van de experimenten in 2010 zijn ook in 2011 zaken afgedaan volgens de INDIGO-methode (**I**nitiatief **N**iets **D**oen **I**s **G**een **O**ptie). In zaken waarin onvoldoende informatie aanwezig was om het opsporingsonderzoek voort te zetten, is door de politie een huisbezoek gebracht. Naast een stevig gesprek met de houder van het IP-adres, dat betrokken was bij handelingen in de kinderpornografische internetomgeving, of de bewoner van de desbetreffende woning, is in ieder geval een waarschuwingsbrief uitgereikt. Daarin staat dat de houder van het IP-adres nu staat geregistreerd in de politiesystemen.

Daarnaast is aan enkele verdachten – first offenders waarbij tijdens het onderzoek slechts enkele kinderpornografische afbeeldingen werden aangetroffen - het aanbod gedaan zich onder toezicht van de reclassering te laten stellen en een intensief begeleidingstraject bij forensische GGZ-instelling Het Dok te volgen. Alleen als deze verdachten gedurende twee jaar aan de gestelde voorwaarden voldoen en zich niet aan enig ander strafbaar feit schuldig maken, zullen zij zich niet voor de rechter hoeven te verantwoorden.

Bij alle zaken geldt dat alsnog vervolgd kan worden als uit het huisbezoek, de gesprekken, de doorzoeking, het in beslag genomen materiaal of andere omstandigheden blijkt van zwaardere strafbare feiten.

Ook bij het onderzoek naar organisaties die openlijk vraagtekens zetten bij de strafbaarheid van seks met minderjarigen heeft het Expertisecentrum haar kennis en expertise ingezet. Zo bleek de Vereniging Martijn strafrechtelijk niet aan te pakken. Inmiddels is bij de rechtbank Zwolle een (civiel) ontbindingsverzoek ingediend.

Per 1 januari 2012 is de bestrijding van kinderporno en kindersekstoerisme onder verantwoordelijkheid van het **Landelijk Parket** gebracht. Daarmee is ook het Expertisecentrum Kinderporno overgegaan naar het Landelijk Parket. Zo kan in nauwe samenwerking worden gewerkt aan de ontwikkeling van innovatieve opsporingsmethoden en andersoortige afdoeningswijzen. Deze maatregelen maken deel uit van een door het OM en de politie voorgestelde verlegging van de focus naar het voorkomen van seksueel misbruik en het ontzetten van Nederlandse slachtoffers en daarbij nog meer dan tot nu toe samen te werken met (keten)partners.

Regioparket Rotterdam-Dordrecht in cijfers (per 11-1- 2012)

Resultaten misdrijven	2009	2010	2011
Totaal instroom misdrijven	26575	22927	25589
speerpunten misdrijven			
geweld	10339	9192	10139
jeugd	4328	4055	3815
huiselijk geweld	1942	1743	1761
zeden	498	522	505
kinderporno	27	47	41
geweld tegen politie en publieke functies	847	854	1118
kindermishandeling	121	210	160
discriminatie	15	57	40

Resultaten overtredingen	2009	2010	2011
Totaal instroom overtredingen	27852	18516	21682
speerpunten overtredingen			
drugs en overlast	4984	2893	2971
verkeer	12579	5540	5133